II

(Besluiten waarvan de publikatie niet voorwaarde is voor de toepassing)

COMMISSIE

BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 11 december 1980

inzake een procedure op grond van artikel 85 van het EEG-Verdrag (IV/27.442 — Vacuum Interrupters Ltd)

(Slechts de tekst in de Engelse taal is authentiek)

(80/1332/EEG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap en met name op artikel 85,

Gelet op Verordening nr. 17 van de Raad van 6 februari 1962(1) en met name op de artikelen 6 en 8,

Gezien de aanmelding welke op 12 mei 1978 bij de Commissie door de heer C. S. Ede, secretaris van Vacuum Interrupters Ltd te Londen, Engeland, namens deze vennootschap en de vennootschappen Associated Electrical Industries Ltd, Londen, Engeland, Reyrolle Parsons Ltd, te Newcastle-upon-Tyne, Engeland, en Brush Switchgear Ltd, Leicestershire, Engeland, is verricht, inzake een overeenkomst van 27 april 1978, waarbij Brush Switchgear Ltd een deel van de aandelen verkreeg in Vacuum Interrupters Ltd,

Gezien het verzoek om een negatieve verklaring voor de genoemde overeenkomst conform artikel 85, lid 1, van het EEG-Verdrag, ingediend bij de aanmelding, en het subsidiair verzoek om vrijstelling van het kartelverbod conform artikel 85, lid 3,

Gezien de bekendmaking van het essentiële gedeelte van de aanmelding in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* nr. C 181 van 19 juli 1980, blz. 2, in toepassing van artikel 19, lid 3, van de genoemde Verordening nr. 17,

Gezien het advies van het Adviescomité voor mededingingsregelingen en economische machtsposities, uitgebracht conform artikel 10 van Verordening nr. 17 op 17 oktober 1980.

I. DE FEITEN

Overwegende dat aan deze beschikking de volgende feiten ten grondslag liggen:

A. De beschikking van de Commissie van 20 januari 1977(1)

1. Bij overeenkomst van 25 maart 1970 hebben „Associated Electrical Industries Ltd" (hierna AEI te noemen) en Reyrolle Parsons Ltd (hierna RP te noemen) een vennootschap opgericht voor de research, de ontwikkeling, de produktie en de verkoop van vacuümonderbrekers, „Vacuum Interrupters Ltd" genaamd (hierna VIL te noemen). De overeenkomst werd gesloten voor een aanvangsperiode van 10 jaar en zou daarna van jaar tot jaar onder voorwaarden die voor deze beschikking niet van belang zijn worden verlengd.

(1) PB nr. 13 van 21. 2. 1962, blz. 204/62.

(2) PB nr. L 48 van 19. 2. 1977, blz. 22.

2. VIL, die voor 60 % werd gecontroleerd door AEI en voor 40 % door RP mocht geen enkele andere werkzaamheid uitoefenen zonder schriftelijke toestemming van AEI en RP beide. AEI en RP verbonden zich VIL geen concurrentie aan te doen bij de research, de ontwikkeling, de produktie of de verkoop van vacuümonderbrekers en via hun dochtermaatschappijen bij VIL alle vaccuümonderbrekers aan te kopen die zij nodig zouden hebben, mits de prijzen daarvan konden concurreren met die van onderbrekers uit andere bronnen.

Deze onderbrekers moeten worden ingebouwd in schakelapparatur en schakelaars die worden vervaardigd door de concerns AEI en RP.

3. In haar beschikking van 20 januari 1977 stelde de Commissie dat de oprichting van VIL aan de vereisten van artikel 85, lid 3, van het Verdrag voldeed, in het bijzonder wat technische en economische vooruitgang bij de produktie van onderbrekers in het algemeen betrof. De Commissie verleende een ontheffing tot 25 maart 1980.

OORSPRONG VAN DEZE ZAAK

B. Het produkt

1. Het produkt waarop deze beschikking betrekking heeft wordt „vacuümonderbreker" genoemd. De onderbreker is het voornaamste onderdeel van de schakelapparatuur. Deze heeft tweeërlei functie: het in- en uitschakelen van de stroom uit krachtcentrales enerzijds en het optreden als veiligheidsklep in geval van gebreken in het transmissiesysteem anderzijds. De onderbreker moet op een gebrek zeer snel reageren — binnen ongeveer 1/25ste seconde — teneinde schade aan generatormotoren en andere aan het systeem aangesloten apparatuur te voorkomen. De onderbreker heeft een uitermate zware taak bij het optreden van gebreken, er is een uitermate verfijnd stuk uitrusting voor nodig. De onderbreking van sterke stroom produceert hoogspanningsbogen die van oudsher werden onderbroken in olie, perslucht of inerte gassen. De stroomonderbreker omvat gewoonlijk drie onderbrekers van het type dat voor de betrokken schakelapparatuur wordt uitgekozen. Het traditionele assortiment gebruikelijke onderbrekers bestond, globaal gezien, uit 1. de olieonderbreker, 2. de persluchtonderbreker en 3. de inerte gas-onderbreker.

2. De vacuümonderbreker is de afgelopen jaren ontwikkeld als middel om gebruik te maken van het feit dat de hoogspanningsboog die ontstaat bij onderbrekingen van hoogspanningsstromen in een vacuüm niet kan worden gehandhaafd, zodat de boog gewoonlijk sneller zal zijn uitgedoofd dan door het gebruikelijke type onderbreker. De vacuümonderbreker biedt nog andere voordelen, zoals een verlaging van het brandrisico en een grotere duurzaamheid van de werkende delen.

3. Niettemin vormt de vacuümonderbreker een technisch novum: er treden bij de fabricage verschillende technische problemen op, waaronder de noodzaak elektrische isolatie te bewaren ondanks metaaldamp die door de boog wordt veroorzaakt, de noodzaak buitensporige slijtage van contacten te voorkomen, het „chopping"-probleem, en de noodzaak omstandigheden te vermijden waarin contactoppervlakten zouden kunnen aaneensmelten. Deze problemen zijn tot op heden, ondanks grote investeringen, nog slechts gedeeltelijk opgelost, hetgeen de capaciteit van de door VIL ontwikkelde onderbreker heeft beperkt, hetgeen op zijn beurt weer het vermogen ervan om met de traditionele typen onderbreker te concurreren heeft beperkt.

4. Het relevante produkt in deze beschikking is de vacuümonderbreker en de relevante markt is die voor onderbrekers in het algemeen. Er dient in dit verband te worden opgemerkt dat de vacuümonderbreker de bovenvermelde traditionele typen onderbreker tegenover zich vindt, omdat deze, hoewel zij niet zo volledig efficiënt of doeltreffend zijn, in wezen dezelfde functie vervullen. Hoewel de in de vennootschapsstatuten van VIL vermelde doelstellingen de gehele elektrische industrie omvatten, wordt haar werkzaamheid door overeenkomsten beperkt tot de vacuümonderbreker.

C. De ondernemingen

1. Associated Electrical Industries Ltd (AEI) is een dochtermaatschappij voor 100 % van de „General Electric Co. Ltd". Dit concern, dat werkzaam is op een groot aantal gebieden die rechtstreeks of indirect te maken hebben met de fabricage van elektrische produkten, had in 1977 133 dochtermaatschappijen in het Verenigd Koninkrijk en in alle geïndustrialiseerde landen van de wereld. Het had in 1976 een omzet van 1 902 000 000 £ en in 1977 van 2 206 000 000 £, die naar de volgende percentages over de betrokken markten waren verdeeld: energietechniek: 15 %, bedrijfstechniek: 23 %, telecommunicaties, elektronica en automatisering: 26 %, componenten, kabels en draad 12 %, „gebruiksgoederen" 5 %, andere belangen overzee 19 %.

2. Op 20 september 1977 ging Reyrolle Parsons Ltd (RP) een fusie aan met de Clarke Chapman-groep; de gezamenlijke holding nam de naam „Northern Engineering Industries Ltd" aan (NEI).

RP bracht in NEI haar werkzaamheden in, welke vooral de produktie van turbines, generatoren, schakelaars, transformatoren, motoren en uitrustingsmateriaal betroffen, en Clarke Chapman droeg aan NEI zijn bedrijf over dat voornamelijk was gericht op de fabricage van boilers, kranen en andere ver-

wante mechanische produkten. Bijgevolg controleert het concern thans ongeveer 49 dochtermaatschappijen in het VK en andere landen, waaronder Australië, Nieuw-Zeeland en Zuid-Afrika. NEI had in 1977 een omzet van in totaal 287 000 000 £.

3. Brush Switchgear Ltd (Brush) is een dochtermaatschappij voor 100 % van de Hawker Siddeley Group Ltd. Deze groep controleerde in 1977 236 dochtermaatschappijen in de geïndustrialiseerde landen van de wereld; haar voornaamste werkzaamheid ligt op het gebied van de lucht- en ruimtevaartindustrie. Zij is belangrijker geworden op het gebied van de elektrische produkten sinds zij in 1957 Brush verwierf, in 1967 de onderneming „Crompton Parkinson Ltd" en in 1970 de onderneming „Brook Motors Ltd". De omzet van het concern bedroeg in 1976 641 000 000 £ met een omzet van 616 113 £ in 1977. Brush is de belangrijkste onderneming binnen het concern op het gebied van de elektrische produkten.

4. De overeenkomst van 1970, waarbij VIL werd opgericht, hield o.a. de volgende clausules in:

a) AEI zou 60 %, RP 40 % van de aandelen krijgen; AEI kon vier bestuurders van VIL benoemen, waaronder de president, en RP drie bestuurders, waaronder de vice-president,

b) AEI en RP konden hun rechten uit de overeenkomst alleen overdragen onder bepaalde voorwaarden, waaronder vooral de toestemming van de wederpartij.

c) AEI en RP kwamen overeen, de gemeenschappelijke dochtermaatschappij rechtstreeks, noch via hun filialen concurrentie aan te doen en alle vacuümonderbrekers die zij nodig hadden bij VIL te kopen, mits VIL deze vacuümonderbrekers zou verkopen tegen concurrerende voorwaarden „wat prijs, specificaties, leveringsdata en dergelijke betreft", tenzij een klant uitdrukkelijk levering van deze onderbrekers uit andere bron verlangde.

d) AEI en RP verbonden zich, VIL de octrooirechten en andere technische informatie betreffende de vacuümonderbrekers te leveren waarover zij reeds beschikten of in de toekomst zouden beschikken. Voorts verbonden zij zich, ervoor te zorgen dat VIL alle dank zij de overeenkomst verkregen vertrouwelijke informatie geheim zou houden en niet aan derden zou mededelen, noch gebruiken, tenzij voor doeleinden die verband houden met het bedrijf.

e) De overeenkomst zou, zoals men hierboven (zie I, A, punt 1) zag, gelden voor een periode van tien jaar met ingang van de datum van ondertekening, en daarna telkens voor een jaar, tot zij overeenkomstig de daartoe strekkende bepalingen zou worden gewijzigd of beëindigd (opzeggingstermijn van zes maanden).

5. Conform de overeenkomst waarover de beschikking van de Commissie van 20 januari 1977 werd gegeven, vervaardigde VIL uitsluitend vacuümonderbrekers en geen schakelapparatuur of schakelaars waarin deze moesten worden ingebouwd. Het ontwerp en de eigenschappen van het laatstgenoemde apparaat worden door een fabrikant aangegeven met het specifieke doel het te gebruiken type vacuümonderbreker te ontvangen. De vacuümonderbreker kan derhalve gewoonlijk in die uitrusting niet worden vervangen door een ander soort onderbreker. Hij wordt daarom alleen verkocht aan de tussenklant, die de fabrikant is van de schakelapparatuur waarvoor hij is ontworpen en vervaardigd. De markt voor vacuümonderbrekers is derhalve beperkt tot de vennootschappen of ondernemingen die schakelapparatur vervaardigen, construeren of aanpassen welke wordt gebouwd rond of aangepast aan de vacuümonderbreker of waarin deze wordt ingebouwd.

6. In 1974 haalde een prototype V5 onderbreker een kortsluitspanning van 26,2 kA bij 11 kV en deze onderbreker werd in 1975 in produktie genomen. Vervolgens werd de ontwikkeling ter hand genomen van het V8 model en trachtte men de spanning voor beide modellen op te voeren tot 24 kV. Men ontmoette technische problemen, die thans worden opgelost. Sinds 1977 kon men met deze ontwikkelingsinspanningen de V5 opvoeren tot 31,5 kA bij 12 kV en 20 kA bij 24 kV. De V8 wordt ontwikkeld tot 20 kA bij 12 kV. De problemen die bij de ontwikkeling optraden waren van onvoorziene aard en hebben zowel geleid tot vertraging van het programma als tot onvoorziene uitgaven.

Bepaalde technische successen en een gedurige stijging van de verkopen van vacuümonderbrekers (van 138 in 1975 tot 1 200 in 1977/78) moedigden AEI en RP echter aan tot voortzetting van het werk in de gemeenschappelijke dochtermaatschappij en zelfs tot uitbreiding van het kapitaal van VIL.

De prijzen waartegen de vacuümonderbrekers werden verkocht waren niet rendabel, maar werden vastgesteld op een voor de koper commercieel aanvaardbaar peil.

De prijs van de vacuümonderbreker kan tussen 15 % en 40 % bedragen van de kosten van de schakeleenheid waarin hij wordt ingebouwd, terwijl de kosten van de olieonderbreker (die momenteel in Europa verreweg het meest wordt gebruikt) tussen 10 % en 20 % van de kosten van de eenheid kunnen uitmaken.

Ondanks de geboekte technische vooruitgang is evenwel nog niet het gewenste technische peil bereikt.

Hoewel VIL in staat is een technisch goede vacuümonderbreker te fabriceren, is er nog verdere arbeid nodig, wil deze werkelijk in prijs kunnen concurreren met andere vormen van onderbrekers. Dit

kan aleen worden verwezenlijkt wanneer drie doelstellingen zijn bereikt:

a) verlaging van de kosten van de bestaande onderbrekers;

b) de spanning opgevoerd, en

c) kortsluitspanning en normale spanning opgevoerd.

Het verwezenlijken van elk van deze doelstellingen heeft enige invloed op de andere twee; men heeft berekend dat de globale tijd welke voor de technische ontwikkeling benodigd is vanaf 1978 circa acht jaar bedraagt, terwijl de kosten worden geschat op ongeveer 2 miljoen £. Onder deze omstandigheden rees twijfel of VIL wel in bedrijf zou kunnen blijven; men nam het besluit om de structuur van VIL via een nieuwe overeenkomst te wijzigen waarbij een nieuwe vennootschap (Brush) als gemeenschappelijke aandeelhouder zou worden opgenomen, en VIL op gelijke voet zou komen met één van de oorspronkelijke aandeelhouders (RP), zodat in feite een nieuwe gemeenschappelijke dochteronderneming ontstond.

7. VIL is tegenwoordig gevestigd in een klein, maar technisch goed uitgerust bedrijfspand, waar het ongeveer 50 technici en ander personeel te werk stelt. De jaaromzet bedraagt ongeveer 750 000 £. Indien de technische verbetering van de vacuümonderbreker zou worden bereikt, dan mag worden verwacht dat de fabricage-installaties, het personeel, de produktie en de omzet in aanzienlijke mate zullen worden uitgebreid.

D. De deelneming van Brush

1. Bij een nieuwe overeenkomst van 27 april 1978 hebben AEI, RP en VIL besloten het kapitaal van VIL te vergroten door emissie van 50 000 gewone aandelen naast de bestaande 100 000 aandelen. De emissie van deze 50 000 aandelen vond op dezelfde dag plaats. Van deze aandelen zijn er 30 000 gekocht door AEI en 20 000 door Brush. Bovendien kocht de laatstgenoemde vennootschap nog 10 000 aandelen bij RP. Na deze reorganisatie bevinden zich de aandelen in VIL voor 60 % bij AEI, voor 20 % bij RP en voor 20 % bij Brush.

2. Deze verhouding wordt, al is dit niet uitdrukkelijk in de overeenkomst vermeld, geacht vast en constant te zijn: er is nl. alleen een mogelijkheid tot wijziging opgenomen ingeval een van de moedervennootschappen eigenares zou worden van een andere vennootschap of een ander actief dat op enigerlei wijze verband houdt met vacuümonderbrekers en deze activiteit in toepassing van de betrokken overeenkomst aan VIL zou overdragen. Zelfs in dat geval kan VIL de betrokken moedervennootschap de waarde van de nieuwe inbreng echter in aandelen betalen, tot een zekere grens, d.w.z. dat er in de machtsverhoudingen binnen de VIL geen wijziging mag worden gebracht die het percentage van AEI zou verlagen tot onder de 50 en het percentage van RP of Brush tot beneden de 15. Voor overschrijdingen moet in contanten worden betaald.

Bovendien verbinden de drie moedervennootschappen zich, wanneer VIL behoefte heeft aan extra kapitaal, nieuwe aandelen te kopen of aan VIL geld te lenen met inachtneming van de boven aangegeven verhoudingen.

3. De overeenkomst van 25 maart 1970 waarbij het beheer over VIL door de oorspronkelijke moedervennootschappen werd geregeld, werd ingrijpend gewijzigd bij de nieuwe overeenkomst van 27 april 1978. Een aantal bepalingen uit de overeenkomst van 1970 werd door andere vervangen, enkele bleven behouden en er werden nieuwe bepalingen ingevoegd.

Onder de bepalingen van de nieuwe overeenkomst waardoor in feite een nieuwe dochteronderneming wordt gecreëerd vindt men de volgende:

a) AEI mag vijf bestuurders benoemen in de raad van bestuur, waaronder de president; RP en Brush hebben het recht op benoeming van twee bestuurders elk. Ongeacht het aantal leden van de raad dat op de vergaderingen aanwezig is, brengt AEI in bestuursvergaderingen drie stemmen uit, RP en Brush elk één.

Terwijl het dagelijks beheer van VIL volgens artikel 15 van de nieuwe overeenkomst in handen is van AEI, is ook bepaald dat AEI aan RP en Brush tijdig de jaarverslagen, de maandelijkse rekeningen en alle andere documenten of informatie moet overleggen die voor hen van belang kunnen zijn. Niettemin is het gezag van AEI over VIL in dier voege beperkt, dat de structuur van de gemeenschappelijke dochtermaatschappij niet kan worden gewijzigd zonder instemming van andere moedervennootschappen.

AEI kan ingevolge de akte van overneming en de voorwaarden in de overeenkomst van 1978 zelf niet over het aandelenkapitaal van VIL beschikken ten nadele van de andere partijen. In feite lijken hun belangen voldoende te zijn beschermd. Elk van partijen heeft het recht, zich uit de dochtermaatschappij terug te trekken. In dat geval moet zij haar aandeel eerst aan de andere partijen aanbieden. Indien zij zich zo zouden terugtrekken kunnen zij zelf daarna research, ontwikkeling, fabricage en verkoop van vacuümonderbrekers ter hand nemen. In feite treden er op 31 maart 1986 (datum vastgesteld in de overeenkomst van 1978) voor het geval een van partijen zich wil terugtrekken, bepalingen in werking voor de voortzetting van technische bijstand door VIL op het gebied van vacuümonderbrekers.

b) Er is een artikel waarin de verbintenis van de drie moedervennootschappen is vastgelegd om de door hen benodigde vacuümonderbrekers uitsluitend bij VIL te kopen (waarbij vacuümschakelaars uitdrukkelijk worden uitgesloten), maar dat aankopen elders toestaat indien VIL geen concurrerende voorwaarden kan bieden of een klant

aandringt op een vacuümonderbreker uit een andere bron.

c) Er zijn clausules waarin meer in bijzonderheden het verbod wordt behandeld om de gemeenschappelijke dochtermaatschappij concurrentie aan te doen en om andere overeenkomsten te sluiten die de belangen van VIL zouden kunnen schaden, met inbegrip van het voorschrift dat wanneer AEI, RP of Brush of aangesloten vennootschappen een onderneming verwerven, die ten dele werkzaam is op het gebied van de vacuümonderbrekers, dit deel tegen een open marktprijs aan VIL moet worden aangeboden.

d) Ingeval één van de moedervennootschappen haar aandeel in het kapitaal van VIL wenst te verkopen, of meer dan 50 % van haar eigen kapitaal onder controle komt van concurrerende personen of vennootschappen, hebben de twee andere contractpartijen het recht, alle aandelen van VIL die het eigendom van de betrokken venootschap zijn, te kopen.

e) De looptijd van de overeenkomst is niet beperkt, maar voorziet in de mogelijkheid voor de partijen zich desgewenst terug te trekken. Een vennootschap die zich wenst terug te trekken na 31 maart 1986, maar de ontwikkeling en de produktie van vacuümonderbrekers voor eigen rekening wil voortzetten, kan technische samenwerking van VIL vragen gedurende een periode van 18 maanden en van VIL levering van alle benodigde vacuümonderbrekers en onderdelen gedurende een periode van ten minste twee jaar verkrijgen.

f) In andere clausules zijn tot in bijzonderheden de toekenning van octrooien, de wetenschappelijke en technische know-how die door de moedervennootschappen moet worden ingebracht, de aan leningen van VIL gestelde grenzen, de omstandigheden waaronder ontbinding van de gemeenschappelijke dochtermaatschappij mogelijk is, wanprestatie, geschillen en de modaliteiten voor arbitrage geregeld.

4. Brush vervaardigt geen vacuümonderbrekers en heeft dit ook nimmer gedaan. Het grootste deel van de ervaring van deze vennootschap met onderbrekers is opgedaan op het gebied van de schakelapparatuur waarin alle soorten schakelaars en ook vacuümonderbrekers worden gebruikt, die de vennootschap bij andere fabrikanten heeft gekocht. Hij is eveneens gespecialiseerd in de fabricage van losse onderdelen en componenten die worden ingebouwd in gecompliceerde elektrische uitrustingen, zoals stroomtransformatoren, voltagetransformatoren, schakelaarbeschermers en -kasten. Door een nieuw type onderbreker (de vacuümonderbreker) in zijn eigen schakelapparatuur op te nemen, stuitte Brush op technische problemen die alleen konden worden opgelost door research en ontwikkeling bij de vacuümonderbreker zelf.

Brush kan VIL aldus een omvangrijke ervaring op het gebied van het ontwerpen, de toepassing en het gebruik van vacuümonderbrekers ter beschikking stellen. VIL kan nieuwe programma's opstellen voor de ontwikkeling van onderbrekers waaronder die welke kortsluitingsstromen van hoger voltage en amperage kunnen verdragen dan de thans gefabriceerde onderbrekers. Daardoor ontstaat voor VIL de mogelijkheid, de kring van potentiële kopers uit te breiden en haar onderbrekers onder meer concurrerende voorwaarden in de handel te brengen.

5. Gedurende de afgelopen vier jaren heeft Brush bij VIL de volgende hoeveelheid vacuümonderbrekers gekocht([1])

	1975/1976		1976/1977		1977/1978		1978/1979	
Model Typen	V5	V8	V5	V8	V5	V8	V5	V8
Capaciteit (MVA) bij 12 kV maximum								
Aangekochte hoeveelheid								

De terugang bij in 1977/1978 gekochte onderbrekers was het gevolg van het besluit van Brush om onderbrekers van andere firma's te proberen. Zijn aankopen bij VIL zijn sindsdien echter weer op het niveau van 1976/1977 gekomen.

E. Situatie op de markt

1. De markt voor vacuümonderbrekers heeft sinds de beschikking van 20 januari 1977 geen grote wijzigingen ondergaan. Vacuümonderbrekers worden voornamelijk in de Verenigde Staten, Japan en het Verenigd Koninkrijk ontworpen en gefabriceerd. Sinds 1975 is een groot Duits concern (Siemens) begonnen ze op kleine schaal te produceren. Dit concern is via een licentiecontract betreffende vacuümtechnologie met VIL verbonden.

2. Hoewel de fabricage van dit type onderbreker zich reeds in een zeer vergevorderd stadium bevindt, verklaren de aanmeldende firma's dat Japan en het Verenigd Koninkrijk nog steeds de enige landen zijn waar de vacuümonderbreker enige vooruitgang heeft geboekt in de concurrentie met de traditionele onderbrekers die met lucht of met olie gevuld zijn. Niettemin leveren de in Japan en de VS vervaardigde va-

([1]) In de voor bekendmaking bestemde versie van deze beschikking zijn hierna enige cijfers weggelaten conform de bepalingen van artikel 21 van Verordening nr. 17 betreffende het niet-prijsgeven van zakengeheimen.

cuümonderbrekers tot dusver wellicht geen sterke concurrentie voor de vacuümonderbreker van Europees fabrikaat op, omdat zij weliswaar kunnen worden aangepast, maar hun technische specificaties momenteel niet onmiddellijk overeenkomen met Europese specificaties. In ieder geval is het voor Europese technici aantrekkelijk produkten van vertrouwde firma's met een vertrouwde technologie te gebruiken, met name op een nieuw terrein, — in casu Europese produkten die hun bekend zijn.

3. Tussen 1975 en 1979 verkocht VIL de in de volgende tabel genoemde hoeveelheden:

Overzicht van de verkopen van VIL per land

	1975/1976				1976/1977				1977/1978				1978/1979							
	V8	V5	V3	V2	V8	V5	V3	V2	V8	V5	V3	V2	V8	V8	V5	V5	V5	V5	V3	V2
MVA([1])	250	350	250	130	250	350	250	130	250	500	250	130	250	375	350	500	600	750	250	130
Verenigd Koninkrijk																				
BR Duitsland																				
Hongarije																				
India																				
Zuid-Afrika																				
Zweden																				
Zwitserland																				
Totaal																				

([1]) Equivalent van maximum 12 kV voltage.

Sinds 1977 heeft VIL vacuümonderbrekers verkocht op exportmarkten en men neemt aan dat de export bij een stijging van de capaciteit van de vacuümonderbreker aanzienlijk zal stijgen.

Brush (zie I, D, punt 4) is gespecialiseerd in de fabricage en verkoop van schakelapparatuur en met name laag-voltage schakelapparatuur, waarvoor de vacuümonderbreker bijzonder geschikt is.

Het marktaandeel van Brush in het Verenigd Koninkrijk voor de laagspanningsschakelapparatuur bedraagt ongeveer ...%; zijn aandeel in de totale schakelapparatuurmarkt is veel geringer, ongeveer ...%; rekent men alle met VIL in de Hawker Siddeley Group aaneengesloten vennootschappen mede: ...%.

4. In de bijlage zijn de globale marktaandelen af te lezen die voor deze beschikking van belang zijn.

II. TOEPASSELIJKHEID VAN ARTIKEL 85, LID 1, VAN HET EEG-VERDRAG

Volgens artikel 85, lid 1, van het Verdrag zijn onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt en verboden alle overeenkomsten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen welke de handel tussen Lid-Staten ongunstig kunnen beïnvloeden en ertoe strekken of ten gevolge hebben dat de mededinging binnen de gemeenschappelijke markt wordt verhinderd, beperkt of vervalst.

A. De beperking van de mededinging

1. De overeenkomst van 27 april 1978 tussen Brush, RP en AEI, waarbij Brush 20 % van de aandelen in VIL verwierf, is een overeenkomst tussen ondernemingen in de zin van artikel 85, lid 1, van het EEG-Verdrag. De overeenkomst heeft ten doel en ten gevolge dat de mededinging wordt beperkt, hetgeen haar om de volgende redenen doet vallen onder artikel 85, lid 1.

2. Brush, RP en AEI zijn vennootschappen die werkzaam zijn op het terrein van de elektrotechniek. Zij zouden alle drie beschikken over de technische en financiële middelen om, alleen of in samenwerking met andere vennootschappen uit hun concerns die op hetzelfde gebied gespecialiseerd zijn, onderbrekers in het algemeen en vacuümonderbrekers in het bijzonder te ontwikkelen en te vervaardigen. Brush, die geen onderbrekers produceert, kan als potentiële concurrent van VIL worden beschouwd wegens zijn ervaring bij de fabricage van schakelapparatur en de technische ervaring en faciliteiten waarover hij beschikt.

3. Aangezien Brush, RP en AEI, die schakelapparatuur vervaardigen, volgens deze overeenkomst van 1978 niet slechts een contractuele verplichting hebben maar er ook commercieel belang bij hebben om al hun vacuümonderbrekers bij VIL te kopen, valt te begrijpen dat de belangrijkste Engelse kopers van onderbrekers de markt aan VIL hebben overgelaten. Met name Brush is een zeer belangrijke koper van

onderbrekers voor laag-voltage schakelapparatuur, waarbij vacuümonderbrekers gebruikt kunnen worden. Dit alles vormt een beperking van de potentiële verkopen van vacuümonderbrekers op de markt van het Verenigd Koninkrijk, omdat andere fabrikanten dan VIL, behalve aan de normale concurrentiefactoren aan een bijkomende handicap het hoofd moeten bieden, aangezien de belangrijkste kopers van vacuümonderbrekers in het Verenigd Koninkrijk een economisch belang in VIL bezitten. Indien de door andere fabrikanten geboden voorwaarden niet zeer sterk concurrerend zijn is het eerder waarschijnlijk dat de drie firma's bij VIL zullen kopen.

4. Deze overeenkomst, die de aankoop regelt door een vennootschap van een belangrijke participatie in een andere vennootschap die reeds het eigendom is van twee concurrenten, geeft aanleiding tot een situatie waarin het waarschijnlijk is dat de concurrentie tussen deze drie vennootschappen zal beperkt worden, zoals bedoeld in artikel 85 van het EEG-Verdrag.

Zo heeft in casu Brush die, zoals reeds is gebleken, beschikt over de technische en financiële middelen om zijn eigen vacuümonderbreker te produceren voor opneming in zijn eigen schakelapparatuur, en daarbij commercieel belang heeft, thans via de onderhavige overeenkomst een economisch belang dat hem er waarschijnlijk toe zal brengen zijn besluiten en werkzaamheid op dit gebied aan te passen aan die van zijn partners in VIL, omdat hij nu een aandeel in het kapitaal van die vennootschap bezit. Dit belang zal Brush verhinderen, als een onafhankelijke onderneming op het gebied van de vacuümonderbrekers op te treden.

Voorts beperken Brush, AEI en RP, die in de sector schakelapparatuur van de elektrotechnische industrie met elkaar concurreren, niettemin hun onderlinge concurrentie door hun verbintenis om een belangrijke component voor hun uitrusting bij VIL te kopen.

B. De gevolgen voor de handel tussen de Lid-Staten

1. De gevolgen van de oprichting van VIL voor de handel tussen Lid-Staten, die in de beschikking van de Commissie van 20 januari 1977 reeds onder ogen waren gezien, zijn in de praktijk ingetreden en zullen waarschijnlijk na de toetreding van Brush tot VL nog in betekenis toenemen. Er heeft geen import van vacuümonderbrekers van enige betekenis in het VK plaatsgevonden. Er is enige import van vacuümonderbrekers uit derde landen naar andere EEG-Lid-Staten geweest, en enige import uit het VK naar een andere Lid-Staat van de EEG.

2. Nu Brush zich bij VIL heeft aangesloten, zijn de mogelijkheden voor fabrikanten van elektrische uitrusting in andere Lid-Staten om de markt van het Verenigd Koninkrijk binnen te komen als fabrikanten en verkopers of zelfs alleen als verkopers van vacuümonderbrekers in concurentie met VIL kleiner geworden, omdat de vraag naar deze produkten beperkt blijft tot een klein aantal kopers, met name bedrijven als Brush, die schakelapparatuur fabriceren en belang stellen in het gebruik van de nieuwe technologie. In feite behoort Brush met AEI en RP tot de grootste schakelapparatuurfabrikanten in het Verenigd Koninkrijk en stellen deze drie ondernemingen elk belang in het gebruik van de vacuümonderbreker in schakelapparatuur en zijn zij, door de verbintenis om in feite alle door hen benodigde vacuümonderbrekers bij VIL te kopen niet langer potentiële klanten voor fabrikanten van dit produkt in andere landen. Het lidmaatschap van Brush in VIL is van bijzondere betekenis voor de mogelijke beperking van de mededinging omdat hij gespecialiseerd is in laagspanningsschakelapparatuur — die bijzonder geschikt is voor het gebruik van de vacuümonderbreker.

Om die redenen vormt deze overeenkomst een overeenkomst tussen concurrerende vennootschappen, beperkt zij de mededinging en beïnvloedt zij de handel tussen Lid-Staten ongunstig, zodat zij valt onder het verbod van artikel 85, lid 1, van het EEG-Verdrag.

III. TOEPASSELIJKHEID VAN ARTIKEL 85, LID 1, VAN HET EEG-VERDRAG

1. Volgens artikel 85, lid 3, kunnen de bepalingen van artikel 85, lid 1, buiten toepassing worden verklaard voor een overeenkomst, wanneer deze bijdraagt tot verbetering van de produktie of van de verdeling der produkten of tot bevordering van de technische of economische vooruitgang, mits een billijk aandeel in de daaruit voortvloeiende voordelen de gebruikers ten goede komt, en zonder nochtans aan de betrokken ondernemingen:

a) beperkingen op te leggen welke voor het bereiken van deze doelstellingen niet onmisbaar zijn;

b) de mogelijkheid te geven, voor een wezenlijk deel van de betrokken produkten de mededinging uit te schakelen.

2. De ontwikkeling van de activiteiten van VIL en de situatie op de markt voor vacuümonderbrekers heeft, zoals is aangegeven in de beschikking van de Commissie van 20 januari 1977, bevestigd dat de technische ontwikkeling van de vacuümonderbreker grote moeilijkheden ondervindt, waardoor dit type onderbreker, hoewel de grondprincipes ervan al sinds een aantal jaren bekend zijn, op de markt voor onderbrekers in het algemeen nog een technisch novum vertegenwoordigt.

Nu de technische moeilijkheden groter zijn gebleken dan was voorzien, is VIL ten achter op het schema voor de ontwikkeling en afzet van haar onderbrekers

en zijn er twijfels gerezen omtrent de vraag of deze onderneming haar werkzaamheden zou kunnen voortzetten, indien de moedervennootschappen zich geen verdere grote technische en financiële inspanningen zouden getroosten (zie I, C, punt 6).

Er zij op gewezen dat VIL haar vacuümonderbrekers is blijven verkopen tegen prijzen die zeer laag liggen, gezien de research- en produktiekosten van de vennootschap.

3. De technische waarde van het produkt wordt echter bevestigd door het aantal firma's, waaronder zeer grote, die research blijven verrichten inzake het gebruik van dit type onderbreker, en deze bij VIL blijven kopen.

4. De toetreding van Brush tot VIL lijkt op het juiste moment te hebben plaatsgevonden en gunstige gevolgen te hebben gehad. AEI en RP waren tot de conclusie gekomen dat de vele technische problemen bij de ontwikkeling van de vacuümonderbreker een hoeveelheid technische kennis en geldmiddelen in beslag namen die niet in verhouding stond tot de resultaten die, financieel en technisch gezien, werden bereikt. VIL had wellicht haar bedrijf moeten staken, indien Brush geen financieel belang in het bedrijf had genomen, omdat VIL behoefte had aan een markt zoals Brush kan bieden. De technische uitdaging en de door Brush geleverde technische kennis zouden, naar verwacht, de ontwikkeling van de vacuümonderbreker versnellen. Ook werd aangenomen dat de deelneming van Brush ervoor zal zorgen dat er geen verdere onnodige vertraging bij de ontwikkeling zou optreden die de uiteindelijke technische en economische waarde van de reeds door VIL verrichte research in gevaar zou brengen. Voorts levert Brush VIL een belangrijk primair afzetgebied, dat mede een rechtvaardiging vormt om de research, de ontwikkeling en de fabricage door VIL voort te zetten, al leveren de verkopen nog geen volledig rendement op voor het in VIL geïnvesteerde kapitaal.

5. De gebruikers van stroomonderbrekers waarin vacuümonderbrekers zijn ingebouwd profiteren van de overeenkomst, omdat zij toegang kunnen blijven houden tot duurzame, efficiënte laagspanningsonderbrekers tegen kosten die gezien de duurzaamheid en andere geboden voordelen redelijk kunnen worden geacht. Zij kunnen bijgevolg de verwachting koesteren dat zij over nieuwe onderbrekers zullen beschikken met verbeterde eigenschappen en capaciteiten, die op de relevante markt een echt stuk technische vooruitgang zullen vertegenwoordigen.

De voortdurende inspanningen om de efficiency, veiligheid en duurzaamheid van de vacuümonderbreker te vergroten zouden naar verwachting de economische vooruitgang verzekeren en men mocht aannemen dat de intensivering van de concurrentie die op de markt voor onderbrekers in het algemeen kon worden tegemoetgezien de consument ten goede zou komen.

Vacuümonderbrekers worden verkocht aan ervaren kopers die hoge technische en economische eisen stellen en wier ervaring en sterke onderhandelingspositie ervoor zullen zorgen dat een billijk aandeel in de ontstane voordelen aan de gebruikers ten goede komt.

6. Dat Brush met AEI en RP eigenaar is van de aandelen is, om de in punt 4 vermelde redenen onmisbaar voor de voortgezette succesvolle exploitatie van de dochteronderneming. De overeenkomsten leggen geen verplichtingen op welke voor het bereiken van deze doelstellingen niet onmisbaar zijn. De belofte van de drie concerns om al hun behoeften aan vacuümonderbrekers bij VIL te dekken is redelijk en gegrond, met name omdat in de nieuwe overeenkomst de clausule is gehandhaafd dat indien een klant van een van de moedervennootschappen of van een van hun dochtermaatschappijen, aangeeft dat een vacuümonderbreker van een andere fabrikant moet worden gebruikt in elektrische uitstrusting die op specifieke bestelling is vervaardigd, met zijn wensen rekening moet worden gehouden.

De clausule die bepaalt dat geen van de moedervennootschappen zelf vacuümonderbrekers mag ontwikkelen, ontwerpen, produceren of verkopen, is onmisbaar voor de werkzaamheden van de dochteronderneming, omdat zij VIL een blijvende aanmoediging en financiële steun bij de ontwikkeling van de markt waarborgt.

De vennootschappen zijn juist overeengekomen voort te gaan met de gemeenschappelijke eigendom en exploitatie van VIL, omdat geen van hen zich alleen in staat voelt dit soort bedrijf met een redelijke investering aan technisch kunnen en geld met succes te voeren. Voorts zijn de gevolgen van de overeenkomst beperkt in de tijd, omdat elk der bedrijven zich na 31 maart 1986 uit de overeenkomst kan terugtrekken en zijn bedrijf individueel kan voortzetten.

7. De overeenkomst geeft de betrokken vennootschappen niet de mogelijkheid om voor een wezenlijk deel van de markt de mededinging uit te schakelen, omdat deze markt voor onderbrekers in het algemeen wordt beheerst door de traditionele typen onderbreker en er geen werkelijke concurrentie voor de vacuümonderbreker bestaat, behalve in het stadium van de wetenschappelijke research; zelfs daar wordt de mededinging niet uitgeschakeld, omdat in Japan en de VS gefabriceerde vacuümonderbrekers aan de Europese markt kunnen worden aangepast. Siemens, die reeds een belangrijke fabrikant van elektrische produkten in Europa is, houdt zich bezig met de research betreffende en de fabricage van vacuümonderbrekers overeenkomstig de technologie van VIL. Mocht de vraag naar de vacuümonderbreker in Europa toenemen, dan is het waarschijnlijk dat de Japanse en Amerikaanse fabrikanten vacuümonderbrekers op de markt zouden brengen die voor gebruik in Europa geschikt zijn en met VIL zouden concurreren. Aan alle voorwaarden van artikel 85, lid 3, is derhalve voldaan.

8. Tenslotte is de Commissie van mening dat de overeenkomst van 27 april 1978 die van 25 maart

1970 vervangt, omdat Brush een elektrotechnische firma is die met AEI en RP concurreert, omdat hij groot genoeg is om de structuur van de gemeenschappelijke dochtermaatschappij te wijzigen, aangezien Brush door verwerving van 20 % van de aandelen in staat is het beleid bij VIL te beïnvloeden en omdat de overeenkomst van 25 maart 1970 radicaal werd gewijzigd na toetreding van Brush tot VIL, met name om Brush een eerlijk aandeel te geven in de zetels in de Raad van Bestuur van hun gemeenschappelijke dochtermaatschappij.

De Commissie is van mening dat de wijziging in de omstandigheden, die tot stand kwam door die overeenkomst door partijen zelf werd veroorzaakt en dat de toepassing van de vroegere overeenkomst, die het onderwerp was van de beschikking van de Commissie van 20 januari 1977, daardoor verviel.

9. Gezien de aard en ingewikkeldheid van de betrokken factoren, waarop in deze beschikking reeds is gewezen en welke blijken uit de trage vooruitgang bij de ontwikkeling van de technologie door VIL; gezien de periode die noodzakelijk wordt geacht voor vooruitgang van enige betekenis en tezelfder tijd gezien de beperking van de potentiële concurrentie, lijkt een periode voor de vrijstelling van het kartelverbod welke afloopt op 31 maart 1988 redelijk om het investerings- en researchprogramma dat nu kan worden uitgevoerd de mogelijkheid te geven vruchten af te werpen.

Hierbij dient te worden opgemerkt dat 31 maart 1986 de datum is die in de overeenkomst is voorgeschreven waarop ieder van de partijen zich uit VIL kan terugtrekken maar daarna gedurende een periode van 12 tot 18 maanden recht heeft op de technische medewerking van VIL. Deze periode van 12 tot 18 maanden is berekend als een tijdspanne die voor de uittredende partij noodzakelijk is om de vervaardiging van vacuümonderbrekers in voldoende hoeveelheden aan te vatten om in haar eigen behoeften en in die van haar klanten te voorzien.

De Commissie moet derhalve gezien de omstandigheden van deze zaak in staat worden gesteld, de voortgang van de ontwikkeling gedurende de vrijstellingsperiode voortdurend in het oog te houden en aan deze vrijstelling moet derhalve de voorwaarde worden verbonden dat de Commissie geregeld technische rapporten worden toegezonden. Deze rapporten zullen als zakengeheimen worden behandeld. De betrokken partijen hebben tegen deze voorwaarde geen bezwaar.

10. Aan de vrijstelling is de voorwaarde verbonden dat de Commissie in kennis wordt gesteld van:

— iedere wijziging in de structuur en de eigendom van de aandelen van VIL gedurende de vrijstellingsperiode;

— iedere vergunning door AEI, RP en Brush aan VIL gegeven om enige andere werkzaamheid uit te oefenen, met opgave van alle bijzonderheden van zulk een vergunning; en

— de voorwaarde dat jaarlijks verslagen worden overgelegd en op regelmatige tijden technische rapporten worden uitgebracht,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN:

Artikel 1

Het bepaalde in artikel 85, lid 1, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap wordt overeenkomstig artikel 85, lid 3, van dat Verdrag buiten toepassing verklaard voor de overeenkomst van 27 april 1978 tussen Associated Electrical Industries Ltd, Reyrolle Parsons Ltd, Brush Switchgear Ltd en Vacuum Interrupters Ltd.

Artikel 2

Vacuum Interrupters Ltd moet de Commissie op de hoogte stellen van

a) iedere wijziging welke gedurende de periode van vrijstelling wordt aangebracht in haar aandelenkapitaal en in de eigendom van haar aandelen binnen 28 dagen nadat zulk een wijziging in werking treedt;

b) iedere vergunning welke haar door Associated Electrical Industries Ltd, Reyrolle Parsons Ltd en Brush Switchgear Ltd gedurende de vrijstellingsperiode wordt gegeven om andere activiteiten uit te oefenen, onder vermelding van alle bijzonderheden van zulk een vergunning, binnen 28 dagen volgend op de verlening van de vergunning.

Artikel 3

Vacuum Interrupters Ltd moet de Commissie

1. ieder jaar haar jaarverslag overleggen, alsmede
2. om de twee jaar vanaf 11 december 1980, een samenvattend technisch verslag waarin de vooruitgang en de moeilijkheden bij de ontwikkeling, de produktie, de distributie en verkoop van vacuümonderbrekers worden vermeld.

Artikel 4

Deze beschikking is van toepassing met ingang van 12 mei 1978 en blijft van toepassing tot en met 31 maart 1988.

Artikel 5

Deze beschikking is gericht tot:

1. Vacuum Interrupters Ltd, 68 Ballards Lane, Finchley, Londen N3, Engeland

2. Associated Electrical Industries Ltd, 1 Stanhope Gate, Londen Wl, Engeland

3. Reyrolle Parsons Ltd, Hebburn, Co. Durham, Engeland

4. Brush Switchgear Ltd, Falcon House, Loughborough, Leicestershire, Engeland

Gedaan te Brussel, 11 december 1980.

Voor de Commissie
Raymond VOUEL
Lid van de Commissie

BIJLAGE

IV/27.442 – Vacuum Interrupters
Marktaandelen

		AEI (GEC-groep getallen)	Brush	RP
Elektrische uitrusting in het algemeen	Verenigd Koninkrijk rest EEG			
Schakelapparatuur	Verenigd Koninkrijk rest EEG			
Onderbrekers in het algemeen *NB:* gewoonlijk van gelijke omvang als schakelapparatuur	Verenigd Koninkrijk rest EEG			
Vacuümonderbrekers	Verenigd Koninkrijk rest EEG	Aandelen gelijk aan aandeel in Vacuum Interrupters Ltd (1)		

(1) Zie evenwel I, E, punt 1, van deze beschikking.